

Remissvar

2020-02-20

Rut-utredningens delbetänkande ”Fler ruttjänster och höjt tak för rutavdraget”

Fi2020/00389/S I

Till Finansdepartementet

Övergripande synpunkter

Säkerhetsföretagen har som remissinstans ombetts att inkomma med synpunkter på föreliggande delbetänkande om en breddning av RUT-avdraget. Säkerhetsföretagen är djupt oroade över utredarens förslag att öppna upp för icke auktoriserad bevakningsverksamhet inom ramen för trygghetsrut. Det möjliggör för kriminella och organiserad brottslighet att utnyttja systemet.

Samtidigt är vi positiva till att RUT-avdraget vidgas också till trygghet. Trygghetsrut borde dock enbart utföras av auktoriserade bevakningsföretag och certifierade hemlarmsföretag. Sådana avdrag finns redan i ett flertal europeiska länder. Det blir vidare betydligt väsentligt mer kostnadseffektivt att låta trygghetsrut tillhandahållas genom den existerande sektorn med långt över en halv miljon hemlarmsanslutna hushåll, samtidigt som kvaliteten gentemot användarna höjs.

Vi är samtidigt medvetna om att det ur ett skattemässigt perspektiv kan det finnas fördelar med att ha ett sammanhållet och transparent skattesystem. Införandet av rut-avdraget präglades också inledningsvis av en ganska snäv definition av vilka tjänster som var möjliga att då komma ifråga. Sedan dess har dock definitionen luckrats upp och rutavdrag medges nu exempelvis för miljörelaterade ändamål såsom att öka reparationer.

Att bredda rutavdraget till trygghet indikerar redan på namnet att det finns politisk avsikt att bredda det ursprungliga förslaget till ytterligare ändamål. Om syftet är att öka tryggheten är det dock väsentligt att samtidigt påpeka att det i befintlig utredning saknas ett rättsekonomiskt resonemang kring hur ett trygghetsrut kan ses i ett bredare perspektiv. Därför innehåller detta remissvar också en fördjupning kring hur ekonomiska styrmedel också skulle kunna användas för att nå ökad trygghet, som en bakgrund till varför tanken om ett trygghetsrut – dock annorlunda utformat än befintligt förslag från utredningen – är önskvärt.

Li Jansson, branschchef Säkerhetsföretagen

1. Konsekvenser av att ”tilltittning” inte ska utföras av auktoriserade företag

Utredningen föreslår att RUT-avdraget ska breddas till ”tilltittning” för hjälp med tillsyn av bostaden, ta in post, vattna blommor och ”titta till” bostaden. Oavsett om inställning till trygghets-RUT i sak kan variera är vissa aspekter kring det befintliga utredningsförslaget så allvarliga att det finns ett allmänintresse att reagera.

Att utredaren föreslår att ”tilltittning” inte ska utföras av auktoriserade bevakningsföretag innebär att dagens system för bevakningstjänster luckras upp. Bevakning idag är reglerat enligt bevakningslagen och ställer höga krav på företaget som helhet och varje enskild medarbetare för att överhuvudtaget tillåtas bedriva verksamhet. Om trygghetsrut inte utförs av auktoriserade bevakningsföretag innebär det att utförarnas anställda inte kontrolleras för laglydnad. Regeringen skulle då, om man accepterar utredningens förslag, underminera hela systemet med kontroll och kvalitet i bevakningstjänster.

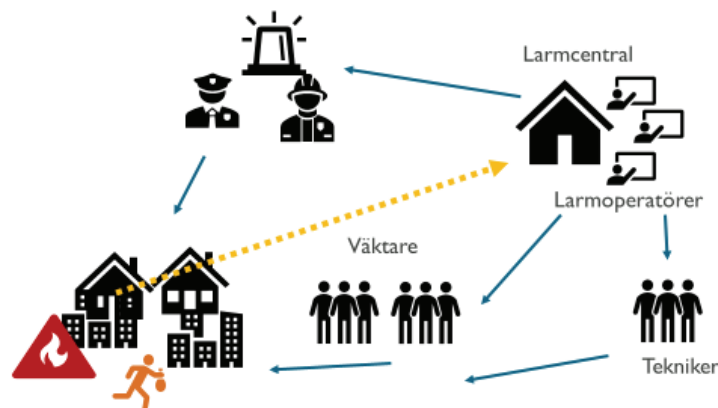
Auktorisationen är ett lagkrav med tydlig samhällsnytta. Alla medarbetare i auktoriserade bevakningsföretag granskas av Länsstyrelsen, Polisen och SÄPO. Ytterst kan bevakningsföretag förlora auktorisationen vid misskötsel och den som bedriver illegal bevakning kan dömas till fängelse i upp till sex månader.

Lagstiftningen har redan idag stoppat försök från kriminella att starta bevakningsföretag. Försöken har kommit både från ickedemokratiska, rasistiska rörelser samt vad som kan antas vara organiserad brottslighet. Tack vare auktorisationen och den befintliga lagstiftningen var de möjliga att stoppa. I ett läge när organiserad brottslighet dessutom växer är det orimligt att indirekt luckra upp auktorisationen genom att allt för generöst låta vem som helst bedriva ”tilltittning”. Vi yrkar därför med emfas att Regeringen avslår utredningens förslag att låta icke auktoriserad verksamhet utföra trygghetsrut.

2. ”Tilltittning” är dyrt och ineffektivt jämfört med hemlarm

”Tilltittning” såsom det presenteras i utredning är vidare ett dyrt sätt att utföra trygghetsrut. Enstaka ”tilltittnings”-tillfällen skulle kosta lika mycket som en hel månads övervakning. Att istället använda en certifierad larmcentral med väktare som åker på larmen är ett betydligt mer ändamålsenligt sätt att uppnå trygghet i hemmen.

Figur X – En certifierad övervakad larmtjänst

Figur X visar hur hemlarm fungerar och att tjänsten är mer komplex än de tekniska larmenheterna som installeras i hemmen. Bemannade larmcentraler övervakar kontinuerligt hemmen genom att larmoperatörer verifierar hem- och brandlarm. Att larmen är verifierade avlastar polis och räddningstjänst som inte behöver åka på falsklarm. Larmcentralerna hjälper också till i realtid vid utryckningar. Inget av detta går att genomföra med ”tilltittnings”-förslaget.

”Tilltittnings”-förslaget begränsas vidare av att tjänsten utförs vid en viss bestämd tid i veckan, inte vid de tillfällen när brotten eller branden sker. De uppkopplade hemlarmen finns alltid där och kan agera när brotten eller branden inträffar. Det är också väsentligt att betona att personen som ska utföra ”tilltittning” saknar utbildning att agera. Det är en tydlig skillnad jämfört med väktare, polis eller brandkår åker på hemlarmen.

Figur 1 – Jämförelse mellan utredningens trygghetsrut och Säkerhetsföretagens förslag

	Förslag om tilltittning		Övervakade larmtjänster	
Typ av övervakning?	Reaktiv övervakning, oregelbundet och punktviss	X	Kontinuerlig och uppkopplad övervakning i realtid	✓
Utförare?	Okänt i nuläget. Bakgrundskontroller?	X	Endast certifierad personal i varje led	✓
Koordinering med blåljuspersonal?	Kan inte avlasta blåljuspersonal vid utryckningar	X	Kan bistå blåljuspersonal med data i realtid vid utryckningar och därmed öka insatsens säkerhet, precision och effektivitet	✓
Effekt på offentliga resurser?	Sänker ej trycket på offentliga resurser	X	Avlastar offentliga resurser	✓
Partnerskap/ synergieffekter?	Kan ej ingå partnerskap med polis och andra myndigheter	X	Kan ingå partnerskap med polis och andra myndigheter (exempel på ”best practice” finns från Spanien, m.fl.)	✓
Övriga skyddseffekter?	Skyddar ej mot brand, vattenskador, andra materiella skador, m.m.	X	Integrerade larmsystem och tjänster som tillhandahåller infrastruktur för att övervaka och snabbt åtgärda vattenskador, brand, andra materiella skador, m.m.	✓
Månadskostnad	300 kr/vecka	X	400 kr/månad (100 kr/vecka)	✓

3. Säkerhetsföretagens förslag till trygghetsrut

Som vi ska utveckla längre fram i remissvaret är Säkerhetsföretagen positiva till att införa ett trygghetsrut med annan utformning. I det följande remissvaret beskrivs hur ett sådant trygghetsrut skulle kunna utformas och argumenterar också för de rättsekonomiska skälen till att vi förespråkar ett sådant avdrag.

Branschens förslag till alternativ utformning av trygghetsrut är att begränsa utförandet till auktoriserade bevakningsföretag samt certifierade hemlarmsföretag (med uppkoppling till övervakning genom larmcentral).

Att använda specifikt RUT-avdrag till ändamålet är försvarbart då 70 procent av kostnaden för hemlarm härrör från en tjänst utförs av en människa. Enbart 30 procent är kostnader för teknik och administration. Arbetstillfällena i branschen är trots höga krav på laglydnad samtidigt förenade med ganska korta utbildningar, vilket innebär att det faktiskt också är en bransch med många ingångsjobb.

Det finns flera tänkbara sätt att utforma trygghetsrut på. I förslag A föreslås en konstruktion med ett tydligt tak för att skapa en tydlig fördelningseffekt gentemot hushåll med mindre utgifter och lägre inkomster. I förslag B föreslås ett schablonavdrag, vilket kan ha likheter med hur andra tjänster inom rutavdraget hanteras.

- Förslag A: 70procent av månadskostnaden med ett tak på 350 kr/månad
- Förslag B: Schablonavdrag på 250 kronor per månad (ink moms)

4. Konsekvensanalys

Det finns idag en fungerande marknad för olika former av trygghetslösningar i hemmet, till följd av en olycklig ökning av kriminaliteten i samhället. Totalt omsatte företagen inom både säkerhetsteknik och bevakning 38,62 miljarder år 2018. Av det utgör bevakningstjänster 11,42 miljarder. Branschen som helhet bedömer att 5 300 rekryteringar kommer att genomföras inom de kommande tre åren, varav hälften är nyrekryteringar.

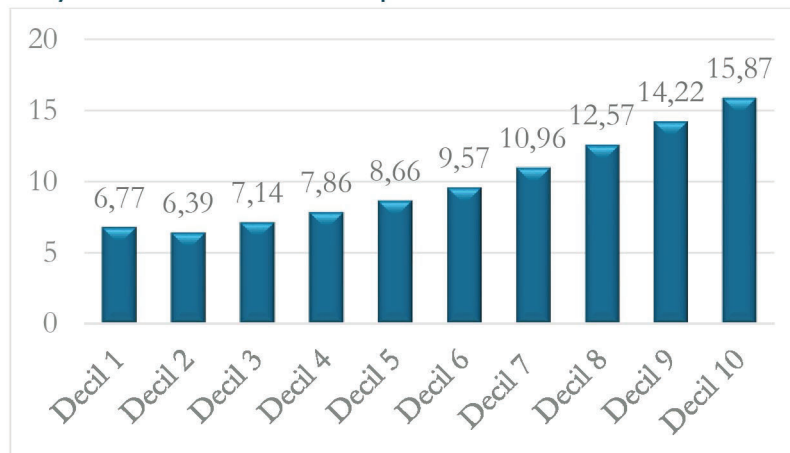
Införandet av trygghetsrut för hemlarm skulle särskilt påverka segmentet ”privatpersoners köp av säkerhet”. Totalt bedömer företagen att det finns ungefär en halv miljon kunder på marknaden och den uppkopplade hemlarmsbranschen växer med ungefär 60 000 nya hemlarmsinstallationer per år. Tillväxten är ungefär 12 procent per år. Den genomsnittliga kunden lägger idag ca 5 000 kronor per år på hemlarm och dit hörande tjänster. Vid nyinstallation betalar kunden oftast mellan 4 000 och 10 000 kronor. Ett sätt att mäta i vilken riktning utgifterna för individers köp av trygghet går är att summera omsättningen för branschens två största företag, Verisure Sverige och Sector Alarm. (Notera att Sector Alarm även erbjuder företagslarm för mindre företag, och är en del av nedan presenterade omsättning). Dessa företag omsätter tillsammans 3,03 miljarder år 2018.

4.1 Positiva fördelningseffekter av trygghetsrut

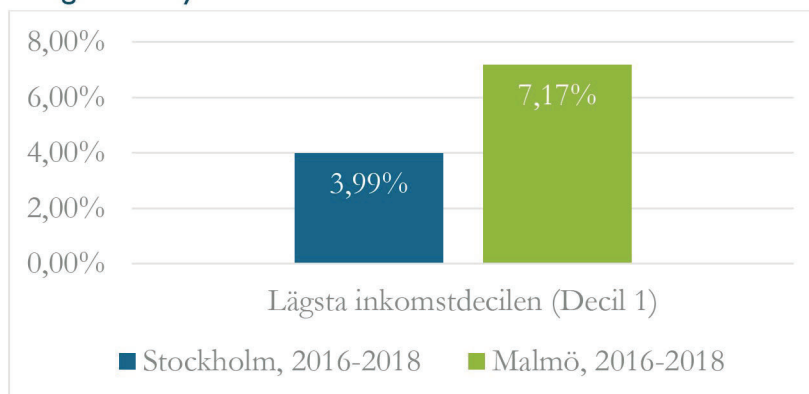
Att införa trygghetsrut skulle primärt underlätta för personer i lägre inkomstdeciler som idag inte använder hemlarm. Hälften av svenska villahushåll med högst inkomster har hemlarm, jämfört med var fjärde villaägarna med lägst inkomster. Som figur 2 visar är distributionen av hemlarmsanvändning tydligt kopplad till inkomstgrupp.

Samtidigt finns det tecken på att också låginkomsttagare har en efterfrågan på hemlarm. Figur 2 visar att 3,99 procent av Stockholms låginkomsttagare har hemlarm, jämfört med 7,17 procent av Malmös låginkomsttagare. Det innebär att låginkomsttagare också tvingas betala en betydligt större del av sin disponibla inkomst till att skydda sig mot brott. Det visar vidare att skyddet av hemmet inte primärt handlar om att skydda värdesaker i bostaden, utan också en känsla av trygghet och integritet.

Figur 2 - Nyinstallation av hemlarm per inkomstdecil, nationellt 2016 - 2018

Figur 3 - Nyinstallation av hemlarm Stockholm och Malmö

Källa: Verisure

4.2 Sysselsättningseffekter av hemlarm i trygghetsrut

Som framgår i stycke 4.1 finns en potential för utbyggnad av hemlarm också i inkomstgrupper som idag möter svårigheter att ha en sådan tjänst. Sett till hur mycket högre användandet i den lägsta decilen är i Malmö jämfört med i Stockholm är den sannolika effekten troligen nästintill en fördubbling av användarna.

Den exakta sysselsättningstillväxten skulle växa fram genom fler larmoperatörer, väktare, tekniker samt inom administrativa funktioner. Även om dessa tjänster kräver säkerhetsprövning är det samtidigt korta utbildningar som kommer på fråga vid rekryteringar. Tillträdeshindren för de som uppfyller kraven på laglydnad måste därför anses som relativt låga.

Totalt bedömer berörda företag att 100-tals nya arbetstillfällen kommer att skapas till följd av ökad efterfrågan.

4.3 Vilka effekter har certifierade hemlarm?

En brittisk studie visar att för varje fall av anti-socialt beteende och våldsbrott på en gata sjönk bostadspriserna med upp till 1,6 procent. På svensk bostadsmarknad innebär det att hårt arbetande medborgare förlorar hundratusentals kronor genom lägre bostadspriser och uteblivna prisuppgångar på brottsutsatta platser, vilket definierar en familjs livsinkomst en hel generation.

Det understryker varför det är angeläget att arbeta brett gentemot brott. Samtidigt visar Verisures statistik att inbrotten minskade med 68,5 procent bland villor med hemlarm. I de 25 mest otrygga kommunerna minskade inbrotten med 72,3 procent. En amerikansk studie visar vidare att ökad hemlarmspenetration i ett område minskar inbrotten i hela området, även för hus som saknar hemlarm.

4.4 Allmänheten föredrar trygghetsrut före tilltittning

Företaget United minds har undersökt allmänhetens attityd till de två alternativen ”trygghetsrut med hemlarm” och ”tilltittning”. Här rankas rut-avdrag med hemlarm före det mindre kvalificerade tilltittningsförslaget – särskilt i utsatta områden.

Av tillfrågade uppger 33procent att RUT-avdrag för övervakade hemlarm är ”mycket bra”, jämfört med 26procent om förslaget om tilltittning.

När samma fråga ställs i de geografiska avgränsningar som av polisen benämns som utsatta områden blir skillnaden ännu större. 35 procent tycker att RUT-avdrag för övervakade hemlarm är ”mycket bra”, att jämföra med 23procent som uppger detsamma angående förslaget om tilltittning.

När hushållen får se förslagen bredvid varandra är det ännu mer uppenbart att larmavdrag får större stöd av hushållen. 49 procent föredrar förslaget om RUT-avdrag för övervakade hemlarm och 23 procent föredrar förslaget om RUT-avdrag för tilltittning.

Undersökningen visar också att intresset för hemlarm ökar när priset halveras. Av respondenterna uppger 47procent att de är intresserade av köp av tjänst vid en prisnivå på 400SEK/mån, vilket är att jämföra med 59 procent som uppger detsamma vid en prisnivå på 200SEK/mån. Skillnaden är ännu tydligare bland hushåll som bor i utsatta områden. Ett avdrag skulle alltså indikativt öka intresset för att installera hemlarm med 25 procent och därmed bidra till att minska trygghetsklyftan i samhället.

Undersökningen visar också att stödet för att införa ett larmavdrag ökat från 51 till 57 procent sedan 2019. Stödet är extra stort bland barnfamiljer.

5. Kan ekonomiska styrmedel stoppa brott?

Frågan om trygghetsrut är bara en liten del av en större fråga som handlar om huruvida det finns fler policyinstrument än enbart rättspolitiska åtgärder som minskar brott. Även Skatteverket och Kronofogden kan stoppa kriminella. Ekonomiska styrmedel kan också användas för att minska brottslighet, på samma sätt som i miljöekonomin. Nedanstående avsnitt avser att sammanställa de ekonomiska argumenten för att trygghetsrut kan vara försvarbart.

Som bakgrundsfaktor är det också viktigt att notera att individkostnaderna av att utsättas för brott är stora. Det finns få studier, men en ny svensk working paper visar att 50 000 personer uppsöker vård i Sverige varje år efter att ha utsatts för våld. De sammanlagda kostnaderna för deras förluster uppgår till 75 miljarder kronor. Kostnaden för förlorat liv och hälsa bedöms uppgå till 1,5 miljon för varje drabbad person bedöms de följande åtta åren efter våldsbrottet.¹ Trygghetsrut kan inte påverka just dessa brottsoffer, men studien visar att det finns ett fortsatt forskningsfält att utforska i att kvantifiera de effekter som uppstår hos brottsoffren. Med tydliga kostnader av att drabbas av brott är det också allt mer relevant att fråga sig vilka styrmedel som kan behöva utformas för att händelsen överhuvudtaget inte ska behöva uppstå.

5.1 Law and economics

I Sverige är den akademiska uppdelningen ganska strikt – rättsliga frågor hanteras av juridiska fakulteter och nationalekonomer hanterar samhällsekonomin. Internationellt är dock ämnet ”law and economics” stort². Den forskningen är en utgångspunkt för att analysera vilken roll som skattereduktioner och subventioner kan ha i trygghetsarbetet. På samma sätt som nationalekonomin blivit ett verktyg för att lösa arbetslöshet, hälso- och sjukvård och miljöproblem så kan även brottslighet analyseras ur ett nationalekonomiskt perspektiv, inom ramen för rättsekonomi³.

Rättsekonomin började på allvar med nobelpristagaren Ronald Coase:s utgivning av ”The Problem of Social Cost” år 1960. Därefter publicerade nobelpristagaren Gary S. Becker studien ”Crime and Punishment: An Economic Approach” år 1968.

Becker utgick från antagandet att en person begår brott om nyttan av brottet överstiger nyttan av att göra någon annan aktivitet istället. Sannolikheten att individen begår brott beror då på variabler som sannolikheten att bli dömd, straffet vid en fällande dom, personens olika ekonomiska alternativ och den individuella viljan att begå en illegal aktivitet.

Sannolikheten att bli dömd beror i sin tur på en rad faktorer, där Becker både nämner offentliga investeringarna i rättsväsende men även privata investeringar i som väktare och teknik (som hemlarm). Becker resonerar även kring hur brott ska straffas för att ta hänsyn till de kostnader brottet orsakat för individ och samhälle.

Rättsekonomin lägger relativt stor vikt vid att analysera vilken effekt strafflängd och omfattningen av polisresurser har på brottslighetens omfattning och dess kostnader.⁴ En frågeställning som däremot är mindre utvecklad är i vilken utsträckning andra politiska instrument än rättspolitiken kan användas för att uppnå en minskning av brotten och dess kostnader. För svensk del finns ett antal frågeställningar som är av brett samhällsintresse, men inte ryms inom de befintliga rättspolitiska analyserna. Hur ser de totala direkta kostnaderna för brottsbekämpning ut för offentlig sektor, privatpersoner och företag ut? Vilka långsiktiga samhällsekonomiska effekter har dagens nivå av kriminalitet på individers livsinkomster samt

¹ Ornstein 2017

² <https://www.econlib.org/library/Enc/LawandEconomics.html>

³ <https://www.econlib.org/library/Enc/LawandEconomics.html>

⁴ Priks 2014

samhällets tillväxt? Är rättsväsendet tillräckligt effektivt? Kan ekonomiska styrmedel användas för att stärka rättsväsendets effektivitet? Hur ska sådan policy i sådana fall utformas?

5.2 Ekonomiska styrmedel

Många samhällsproblem har historiskt hanterats genom ekonomiska styrmedel. Det kan handla om skatter på negativa externaliteter genom miljöskatter och sockerskatter eller att minska svartarbete genom införandet av särskilda avdrag vid köp av vissa tjänster.

Enligt Farrell och Roman (2006) kan brottslighet betraktas som en miljöförorening. En förorening hanteras inte bara genom att förbjuda den, utan också med ekonomiska styrmedel. På samma sätt menar studien att brott kan betraktas som en förorening och att exempelvis skattesystemet kan ett styrmedel att använda i ett brottsbekämpande syfte⁵.

Kriminalitet är på många sätt ett negativt utfall, och är till del en negativ externalitet på grund av illegala marknader för narkotika, vapen och liknande. Dessa marknader kommer aldrig till sin helhet att legaliseras och kommer heller aldrig att upphöra. Att ”beskatta bort” kriminaliteten är inte heller realistiskt, även om statens roll genom rättskedjan är en stor del av lösningen.

Ytterligare en möjlighet till ekonomiskt styrmedel är då att subventionera varor och tjänster med en positiv externalitet. Traditionellt har fokus varit utbildning och hälsovård. Men det kan övervägas att också inkludera vissa privata säkerhetsinvesteringar, då det kan medföra en samhällsnytta. Självklart finns det också risker. Subventioner kan leda till undanträngning av befintliga investeringar som ändå hade gjorts, både privat och offentligt. Med begränsade resurser kan frågan om prioriteringar inom statsbudgeten också uppstå. Men sett till att statsbudgeten sammantaget omfattar 1 100 miljarder är det högst sannolikt att det är möjligt att både prioritera adekvat finansiering till hela rättskedjan och finansiera ett trygghetsrut eller liknande.

5.3 Exempel på ekonomiska styrmedel

För att sätta trygghetsrut i sitt sammanhang är det angeläget med en utblick av liknande initiativ som förändrat synsättet och praktiken på hur trygghetsarbete ska organiseras.

5.3.1 Social impact bonds

Ett framväxande verktyg för att minska socialt negativa utfall, däribland brott, är sk Social Impact Bonds. De bygger på principen en viss summa pengar investeras i en socialt angelägen verksamhet och att bonus betalas ut om önskat resultat uppnås. Insatserna utförs av fristående aktörer, ofta frivilligorganisationer. Finansörerna kan vara både offentliga och privata.⁶

Social Impact Bonds infördes i brittiska Peterborough med syftet att minska återfall i kriminalitet. Initiativet togs av dåvarande socialdemokratiska regering men implementerades av en borgerlig regering. Programmet pågick 2010 till 2015 som ett stöd till manliga interner med domar med straffvärde under ett år. Programmet finansierades av Justitiedepartementet och The Big Lottery Fund, där investerarna garanterades en avkastning om målen nåddes.⁷

I den första kohorten deltagare i augusti 2014 minskade återfallen med 8,4 procent, vilket var lägre än målet på 10 procent men samtidigt över gränsen för när resultatersättningen skulle betalas ut (7,5

⁵ Farrell och Roman 2006

⁶ UK Government 2015

⁷ UK Government 2015

procent). Dorsett (2017) års skattningar över den andra kohorten av dömda fann att 12,6 procent av de som deltog i Social Impact Bond-insatserna inte återföll i brott.⁸

I USA infördes Social Impact Bonds för att minska återfallen hos ungdomsbrottslingar på fängelset Rikers Island i New York. Resultaten var dock inte tillräckliga och programmet lades ned, vilket innebär att finansieringsmekanismen också kan användas för att identifiera ineffektiva åtgärder mot kriminalitet.⁹

5.3.2 Pigouvianska subventioner

Att använda skatter för att påverka ett visst utfall i samhället kallas Pigouvianska skatter. Sådana skatter är inte ett felfritt system och kan också skapa negativa följd effekter. I fråga om kriminalitet är det tveksamt om skatter kan kopplas till kriminella individers beteenden, men det är samtidigt tydligt att möjligheten för Kronofogden att beslagta kriminellas tillgångar och Skatteverkets möjlighet att skönstaxera kriminella i alla fall är en möjlighet att vid enstaka tillfällen punktbeskatta kriminella.

Samtidigt kan subventioner av beteenden som minskar brott en väg framåt. En sådan ”Pigouviansk subvention” skissas i en studie av Fleischer (2015) och beskrivs som användandet av skatteavdrag i syfte att uppmuntra aktiviteter med positivt socialt utfall.¹⁰

Batchelder mfl (2006) synliggör att politiker som vill styra beteenden genom skattesystemet bäst gör det med generella avdrag, eftersom avdrag, olika undantag och liknande lösningar skapar suboptimeringar. Studien beskriver vidare att en positiv externalitet uppstår när beteendet hos en person skapar goda resultat för någon annan, men den första personen inte får fördelarna av att göra så och därför inte inkorporerar de fördelarna i sitt beslut om personen ska genomföra beteendet. Det finns inte alltid en marknad för beteendet och då kan staten förstärka effektiviteten i att nå ett visst önskat beteende genom lagstiftning, direkta utgifter på en viss aktivitet eller genom de skatteinitiativ som kallas pigouvianska subventioner.¹¹

Pigouvianska subventioner tar hänsyn till de positiva externaliteterna genom att subventionera det önskade beteendet så att marknadspriset reflekterar den sociala nyttan av det goda, vilket utgörs av det privata värdet hos konsumenten plus den positiva externaliteten som genereras.¹²

Subventionen bör designas utifrån största möjliga effektivitet. Om någon grups beteende genererar större marginalexternalitet bör subventionen vara oproportionerligt riktade mot den gruppen. Om en särskild grups beteende är mer priselastisk ska subventionen riktas mot den gruppen. Därav följer också att den optimala skattesubventionen ska appliceras uniformt över inkomstskalan om det inte finns bevis att marginalexternaliteterna varierar med inkomstnivå.¹³

En pigouviansk subvention kan naturligtvis ha en mängd olika utformningar, men ett alternativ är att i en svensk tappning kunna utgöra RUT- avdrag för köp av hemlarm och väktarbevakning. Hemmen har ungefär likvärdig risk att utsättas för inbrott och skiljer sig huvudsakligen åt genom inkomster. Samtidigt är det tydligt från internationell forskning att det är just begränsad privatekonomi som hämmar att låginkomsttagare inte köper säkerhet. Enligt studien från Rutgers har också enskildas investeringar i hemlarm tydligt positiva effekter på hela områdets trygghet¹⁴.

⁸ Dorsett 2017

⁹ https://www.huffingtonpost.com/james-anderson/what-we-learned-from-the-_1_b_7710272.html?ec_carp=5819131053503445375&gucounter=1

¹⁰ Fleischer 2015

¹¹ Batchelder mfl 2006

¹² Batchelder mfl 2006

¹³ Batchelder mfl 2006

¹⁴ Lee 2008

5.3.3 Skattesänkningar och internationella erfarenheter

Att förstärka säkerhetssystemen i bostaden är också ett sätt att förstärka hemmets värde och därmed skattebasen. Precis som att försäljningspriset blir högre på en bostad med genomförda köksrenoveringar är det rimligt att anta att det finns en betalningsvilja för bostäder med stärkt skalskydd, verifierat hemlarmssystem etc.¹⁵

Internationellt finns flera erfarenheter av att sänka skatterna på investeringar i säkerhetsteknik och hemlarm, vilket sammanfattas i tabellen nedan.

Land	Reform
Italien	2016 infördes skattelättnad på personlig inkomstskatt som tänkte installation och månadsavgift. Numer omfattas enbart installation av hemlarm. Avdraget uppgår till 50 procent av totala installationskostnaden, upp till 96 000 euro.
Danmark	Skatteavdrag på personlig inkomstskatt på upp till 12 500 DKK per person för installation av hemlarm.
Frankrike	Sänkt moms till 10 procent istället för 20 procent för hemlarmsutrustning, installation samt underhållsavgifter för hemlarm i bostäder.
Belgien	Kostnader för installation och larmutrustning i hem beskattas med 6 procent moms istället för 21 procent. Underhåll och reparation har 6 procent moms medan larmservice-tjänster har 21 procent moms.
Tyskland	En offentlig bank, KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau) subventionerar delar av kostnaden för larminstallationer upp till 1600 euro. Mellan 500 – 1000 euro är subventionen 20 procent av installationskostnaden. I spannet 1000 till 15 000 euro är subventionen 10 procent.
USA	Företagare kan göra skatteavdrag för köp av säkerhet som används i tydligt avgränsade arbetsutrymmen i hemmet. ¹⁶ Sedan december 2017 finns ett program för att generellt öka företagens kapitalinvesteringar. Som en följd har bredare avdragsmöjligheter genomförts som möjliggör för mindre företag att göra avdrag för investeringar i ny säkerhet, brandskydd och larmsystem. Avdraget som kan göras har dubblerats och uppgår till 1 miljon dollar. Avdraget fasas därefter ut så att företag med inköp över 3,5 miljon dollar inte har möjlighet att göra avdraget. Totalt bedöms avdraget leda till att företagens kostnader för säkerhetsinvesteringar minskar med 25 till 30 procent. Parallellt har samtliga företag också fått en ”bonus”-depreciering av värdet på köpet av säkerhetslösningar. Under de kommande fem åren görs en 100-procentigt nedskrivning istället för tidigare 20 procent. ¹⁷

5.4 Empirisk ekonomisk forskning av privat säkerhet och brott

5.4.1 Finns en betalningsvilja?

Forskning visar också att höga kostnaderna för att drabbas av brott ökar allmänhetens vilja att betala för förebyggande åtgärder. Amerikansk allmänhet var beredda att betala upp till 23,8 miljarder dollar i 1988

¹⁵ <https://legalbeagle.com/5306404-home-security-tax-deductible.html>

¹⁶ <https://www.protectamerica.com/home-security-blog/faqs/home-security-systems-tax-deductible-12363>
<https://www.forbes.com/sites/kellyphillipsrb/2012/04/13/deducting-kevin-costner-security-costs-and-your-taxes/#4a10de60493a>

¹⁷ <https://www.securityindustry.org/report/guide-to-new-tax-incentives-for-security-and-fire-protection-systems/>

års pengavärde för att minska vapenvåldet med 30 procent. Betalningsviljan var stark för att inte utsättas för inbrott, grovt överfall, väpnat rån, våldtäkt och mord. Högst betalningsvilja hade de med störst risk att drabbas för brott, men det fanns en inkomsteffekt. Samma studie fann en stark betalningsvilja i Norge, men till lägre belopp än i USA. En ytterligare studie fann att det genomsnittliga hushållet är villig att betala mellan 100 och 150 dollar per år för program som minskade vissa specifika brott med 10 procent i deras lokalsamhälle. Den totala betalningsviljan kollektivt uppskattas till 25 000 dollar för varje inbrott och 70 000 dollar per allvarliga överfall och 232 000 dollar för varje väpnat rån.¹⁸

Ovilja att betala för brottsreducerande åtgärder beror vanligen på små inkomster, kunskapsbrist, höga skatter och misstro mot staten. Av tillfrågade amerikanerna var 75 procent negativa till att betala för sin egen säkerhet, främst för att de inte hade råd.¹⁹ En studie av Roth (2018) visar vidare att individer investerar i eget skydd mot inbrott baserat på uppfattad effektivitet i skyddet. Studien fann att skyddets uppfattade effektivitet var den enda variabeln med signifikant förklaringsvärde, medan variabler som rädsla, uppfattad risk, tidigare brottsutsatthet och demografiska faktorer inte hade något uppmätt förklaringsvärde.²⁰

5.4.2 Har privata säkerhetsföretag en effekt på säkerheten?

En knäckfråga för att överväga att använda säkerhetsföretag inom ramen för ekonomiska styrmedel för minskad brottslighet är också om privat säkerhet överhuvudtaget har någon effekt. Här kan nämnas en studie av MacDonald mfl (2012) som fann att när ett universitet anlätade en privat patrullerande polis och polisinsatserna fördubblades minskade brottsligheten med 45 till 60 procent jämfört med de gator som inte patrullerades.²¹

Meehan och Benson (2017) visar att privata säkerhetsföretag leder till färre egendomsbrott. Amerikanska delstater med mer tillåtande regelverk för säkerhetsföretag har lägre kriminalitet. För ytterligare ett säkerhetsföretag per 100 000 invånare sjunker antalet egendomsbrott med 11,8 procent per 100 000 invånare. Dessutom minskar personrån och inbrott.²² En studie från Rutgers i USA visar att ökad hemlarmspenetrering i ett område minskar inbrotten i hela området, även för hus i samma område som saknar hemlarm.

Priks studerade effekten av införandet av kameror samt ordningsvakter i Stockholms tunnelbana. Effekten var signifikant i innerstaden där fickstölder och rån minskade men inte narkotikabrott och våldsbrott. Brotten minskade med 25 procent totalt på citystationerna. Fickstölder minskade med 20 procent och rånen med 60 procent.²³

5.4.3 Minskad brottslighet är positivt för tillväxten

Vid sidan av positiva sysselsättningseffekter kan förstärkt trygghet och minskat antal brott också ha positiv effekt på tillväxten. Kriminalitet har i allmänhet stora negativa effekter på samhällsekonomin då rättsväsendets funktionalitet är av betydelse för upprätthållande av äganderätter och andra byggstenar i en fungerande marknadsekonomi. Ett tydligt exempel är forskarna Daron Acemoglu och James Robinsons klassiska verk *Why nations fail* från 2012. Boken bygger på forskning som visar varför vissa länder lyckas väl i termer av ekonomisk utveckling medan andra faller efter. Länder som har samma geografiska förutsättningar, som USA och Mexico eller Nord- och Sydkorea, har helt olika utfall i praktiken. En

<http://www.descomm.com/2018/02/06/businesses-can-write-off-security-alarm-systems-under-new-tax-law/>
<https://blog.koorsen.com/new-tax-bill-means-businesses-can-deduct-costs-of-fire-alarm-security-systems>

¹⁸ Antonsen och Wüig 2017, Cohen mfl 2004

¹⁹ Stickle 2015

²⁰ Roth 2018

²¹ MacDonald 2012

²² Meehan och Benson 2017

²³ Priks 2014

förklaring till att vissa lyckas är att statens kärninstitutioner är avgörande för att upprätthålla rättssamhället och en fungerande marknadsekonomi. Om de grundläggande förutsättningarna försämras kommer också företagen drabbas och på sikt tillväxten. Lag och ordning är en nödvändighet för näringslivets utvecklingskraft.²⁴

Ett antal studier bekräftar också att kriminalitet kan ha en mätbar negativ effekt på den ekonomiska tillväxten. I Italien fick den genomsnittliga invånaren 16 procent lägre BNP per capita på grund av att maffian ledde till ekonomisk stagnation.²⁵ En annan italiensk studie visar att kriminalitet fungerar som en skatt på näringslivet.²⁶ En studie på 25 länder, däribland Sverige, avseende åren 1991 till 2007 fann att ökad brottslighet har en asymmetrisk effekt på tillväxten. Om det är mer än genomsnittlig makroekonomisk osäkerhet förstärks de negativa effekterna av brottslighet. Då kan en 10 procentig ökning i brottsligheten (crime rate) minska årlig BNP-tillväxt med mellan 0,49 och 0,62 procent.²⁷

6. Sammanfattning

Det här remissvaret har haft två huvudsakliga slutsatser.

- Stoppa utredningens förslag till trygghets-RUT. Det är orimligt att tillåta icke auktoriserade bevakningsföretag att utföra trygghets-RUT. Risken är stor att kriminella kommer att utnyttja systemet.
- Inför istället trygghets-RUT som utförs av certifierade hemlarmsföretag och auktoriserade bevakningsföretag.

²⁴ Robinson och Acemoglu (2012).

²⁵ Pinotti (2015).

²⁶ Detotto och Otranto (2010).

²⁷ Goulas och Zervoyianni (2012)

Referenser

Antonsen, Sicilia Heien och Wiig, Emilie Kristin, "Willingness to pay for crime control programs in Norway", University of Stavanger, 2017

Batchelder, Lily; Goldberg, Fred J och Orszag, Peter R, "Efficiency and Tax Incentives: the Case for Refundable Tax Credits", New York University Law and Economic Working paper, 2006

Becker, Gary S, "Crime and Punishment: An Economic Approach" (1968)

BRÅ, "Kostnader för brott", Rapport 2017:8, 2017

Cohen, Mark A; Rust, Roland T; Steen, Sara och Tidd, Simon T, "Willingness-to-pay for crime control programs", Criminology, nr 42, 2004

Dorsett, Richard, "HMP Peterborough Social Impact Bond – learning exercise", National Institute of Economic and Social Research, 2017

Edmark, Karin, "Arbetslöshetens effekter på brottsligheten", Ekonomisk debatt nr 5, 2002

Farrell, Graham och Roman, John K, "Crime as pollution: Proposal for market-based incentives to reduce crime externalities", Crime Reduction and the Law, 2006

Fleischer, Victor, "Curb your enthusiasm for pigovian taxes", University of San Diego, Essay, 2015

Goulas, Eleftherios och Zervoyianni, Athina, "Economic growth and crime: does uncertainty matter?", University of Patras, 2012

Lee, Seungmug, "The Impact of Home Burglar Alarm Systems on Residential Burglaries", The School of Criminal Justice, Rutgers, 2008

Meehan, Brian och Benson, Bruce L, "Does private security affect crime? A test using state regulations as instruments", Applied Economics, mars 2017

Pinotti, P. (2015). "The economic costs of organised crime: Evidence from Southern Italy", The Economic Journal 125;586:F203-F232.

Priks, Mikael, 2014

Priks, Mikael, "Verksamma insatser mot brott? En ESO-rapport om orsak och verkan", ESO, 2015

Roth, Jeffery, "The role of perceived effectiveness in home security choices", Security Journal, nr 3, 2018

Stickle, Benjamin F, "Examining public willingness to pay for burglary prevention", Crime Prevention and Community Safety, nr 2, 2015

UK Government, "The payment by results Social Impact Bond pilot at HMP Peterborough: final process evaluation report", Ministry of Justice, 2015